

Max Frisch
ČLOVEK V HOLOCENU

prevedla Renata Zamida

Za Marianne

Moralo bi biti mogoče zgraditi pagodo iz prepečenca, o ničemer razmišljati, preslišati grmenje in dež, žlobudranje v žlebih in kлокotanje okoli hiše. Morda ne bo nastala pagoda, a noč mineva.

Nekje trklja na pločevino.

Zamaje se zmeraj pri četrtem nadstropju; roka se zatrese, ko na svoje mesto polaga naslednji prepečenec, ali pa napad kašlja, potem ko pročelje pravzaprav že stoji, in vse se spet podre –

Gospod Geiser ima časa na pretek.

Informacije v vasi so si nasprotujoče; nekateri trdijo, da podora sploh ni bilo, drugi, da se je zrušil star podporni zid in da obvoz na tem delu ceste ni mogoč. Ženska s poštnega urada, ki bi pravzaprav morala vedeti, potrди le, da poštni avto ne vozi, medtem ko z izrazom na obrazu, ki je zaskrbljen kot običajno, in med običajnim obratovalnim časom stoji za svojim malim pultom in prodaja znamke; tudi pakete sprejema, da jih nato brez naglice polaga na tehtnico in na koncu žigosa. Samoumevno se zdi, da država in kanton poskušata vse, da se ponovno vzpostavi cestna povezava. V sili je možno tudi posredovanje s helikopterji, če le ni megle. Nihče v vasi ne verjame, da bi lahko nekega dne, neke noči, začelo drseti vse pobočje in bi pod seboj za vekomaj zasulo vas.

Nekje trklja na pločevino.

Ni nastala pagoda, je pa nastopila polnoč.

Začelo se je v četrtek prejšnji teden, še se je dalo sedeti na prostem, običajna prednevihtna sopara, komarji so pikali skozi nogavice; nobenega bliskanja, le neprijeten občutek. Nobenega ptiča v vidnem polju. Gôsta, mlajša zakonca na poti v Italijo, sta se nenadoma odločila za odhod, četudi bi lahko prespala v hiši. Pravzaprav ni bilo niti oblačno, le rumenkasta meglica, kot pred peščnim viharjem v arabski puščavi; brezvetrje. Še obrazi so se zdeli rumenkasti. Niti kozarcev nista izpraznila, tako zelo se je gostoma nanekrat mudilo, čeprav ni bilo slišati grmenja. Tudi ena kapljica še ni padla. Šele naslednje jutro je bobnelo po oknih in švigalo skozi krošnjo kovanja.

Odtlej ne mine noč brez neviht in trganja oblakov.

Občasno izpade električni tok, kar pa v tej dolini ni nič neobičajnega; komaj se najde sveča, končno tudi vžigalice, pa je elektrika spet tu, v hiši se prižgejo luči, medtem ko še naprej grmi.

Ne gre toliko za to, da je slabo vreme –

Veliki Brockhausov leksikon v dvanajstih knjigah razlaga nastanek strel in ločuje med stopničasto streljo, krogelno streljo, ogrličasto streljo itn., nasprotno pa se o grmenju izve le malo; pri tem pa lahko v eni noči, če ne moreš spati, razločiš najmanj devet vrst grmenja:

1.

Enostavno treskajoče grmenje.

2.

Jecljivo ali omahljivo grmenje: praviloma po daljšem za-
tišju, razširi se po vsej dolini in lahko traja več minut.

3.

Odmevajoče grmenje: rezko kot udarec kladiva na raz-
majano pločevino, od njega se širi brenčoč in vibrirajoč
odmev, pri čemer je odmev glasnejši od samega groma.

4.

Kotaleče grmenje ali rogoviljenje: razmeroma nedolžno,
spominja na kotaleče se sode, ki se zaletavajo drug v dru-
gega.

5.

Bobneče grmenje.

IO
II

6.

Šumeče ali gramozno grmenje: začne se s šumom, kot če
tovornjak prekucnik razsipa tovor mokrega gramoza,
konča pa se zamolklo.

7.

Kegljasto grmenje: kot če kegelj, ki ga je zadela kotaleča
krogla, trešči v druge keglje in jih podre na vse strani; na
kratko se zasliši zmešnjava odmevov po vsej dolini.

8.

Omahljivo grmenje: (brez bliskanja pred oknom) nakazu-
je, da se nevihta umika za hribe.

9.

Eksplozivno grmenje: (neposredno za bliskanjem) ne zveni, kot da bi trčili dve trdni gmoti, temveč nasprotno, kot da se ena ogromna gmota raztrešči na dvoje in se razleti na vsako stran, pri čemer se razbije na prafaktorje; zatem lije kot iz škafa.

Občasno spet zmanjka elektrike.

Izguba spomina bi bila hud udarec –

Česar gospod Geiser na primer ni pozabil, je Pitagorov izrek. Zanj mu na mizo ni treba privleči leksikona. Po drugi strani pa se gospod Geiser nikakor ne spomni, kako narisati zlati rez s šestilom in kotomerom (A je v odnosu do B kot A + B do A, to gospod Geiser ve). Nekoč je to seveda znal –

Brez spomina ni znanja.

Danes je torek.

Še zmeraj ni slišati nobenega hupanja iz doline.

Od daljnogleda ni te dni nobene koristi, lahko obračaš zdaj v eno, zdaj v drugo smer, pa ne najdeš nobenega obriša, ki bi se ga dalo izostriti; daljnogled le še bolj zgosti meglo. S prostim očesom je vidno naslednje: kapnica, najbližja smreka, dve žici, ki izginjata v meglo, kapljice, ki počasi polzijo po žicah. Če vzameš dežnik in zakorakaš ven, da se kljub vlagi in megli ozreš naokoli, že čez sto korakov ne vidiš več lastne hiše, le robide v megli, potočke,

praproti v megli. Nizek kamniti suhozid v spodnjem delu vrta se je porušil: kamenje je med solato, grudice ilovice pod paradižniki. Morda se je zgodilo že pred dnevi.

Paradižnike se dobi tudi v pločevinkah.

Sivka cveti tudi v megli: brez vonja, kot v barvnem filmu. Kaj le počnejo čebele v takšnem poletju?

Zalog je v hiši dovolj:

tri jajca
jušne kocke
čaj
kis in olje
moka
čebula
kozarec vloženi kumaric
ribani sir
sardine, ena konzerva
začimbe vseh vrst
prepečenec, pet paketov
česen
malinov sirup za vnuke
sardele
lovor
slani mandeljni
špageti, en paket
olive
instantni kakav
ena limona
meso v hladilni skrinji

Pozneje čez dan spet grmi; kmalu zatem toča. Bela zrnca, nekatera velika kot lešnik, poplesujejo po granitni mizi, v nekaj minutah bodo pobelila trato, gospod Geiser lahko skozi okno le nemočno opazuje, kako toča cefra vinsko trto, tudi vrtnice –

Ne preostane mu drugega kot branje.

(Romani v dnevih, kot je ta, sploh niso primerni, v njih gre za ljudi in njihov odnos do sebe in drugih, za očete in matere in hčerke oziroma sinove in ljubice itn., za duše, v glavnem nesrečne, in za družbo ipd., kot da je mesto na svetu za vse to zagotovljeno, zemlja za vekomaj zemlja, nivo morja določen enkrat za vselej).

Nobenega hupanja ni slišati iz doline.

Očitno je cesta še zmeraj zaprta.

Ko dež občasno popusti – čisto nikoli ne preneha, le razredči se, da neslišno pada na streho; dež le še kot neslišna šrafura pred temo bližnje smreke –, še zmeraj ni popolne tišine, nasprotno, zdaj se šele sliši bučanje iz doline. Verjetno voda teče vsepovsod, v številnih potokih, ki jih sicer sploh ni. Stalno šumenje po vsej dolini.

Začetki sveta in človeštva

(Job 38; ps. 33,6-9; ps. 104; preg. 8, 22-31)

Vzačetku je Bog ustvaril nebo in zemljo. Zemlja pa je bila pusta in prazna, tema se je razprostirala nad globinami in duh Božji je vel nad vodami.

Ali bi bil Bog tudi, če ne bi bilo več človeških možganov, ki si stvarjenja brez stvarnika ne morejo zamisliti, se sprašuje gospod Geiser.

Danes je sreda.

(Ali je četrtek?)

Temu, kar ima gospod Geiser na razpolago v teh dneh, ko vrtnarjenje ni možno, bi težko rekli knjižnica; Elsbeth je brala v glavnem romane, klasične in druge, gospodu Geiserju pa je bila ljubša stvarna literatura (SVETLEJE KOT TISOČ SONC); ladijski dnevnik Roberta Scotta, ki je zmrznil na južnem polu, je gospod Geiser prebral večkrat, Biblije pa že dolgo ne. Kar je poleg leksikona v dvanajstih knjigah še na voljo: knjige o vrtnarjenju, knjiga o kačah, zgodovina kantona Ticino, švicarski leksikon, pa tudi slikanice za vnuke (SVET, V KATEREM ŽIVIMO), slovar tujk in knjiga o Islandiji, kjer je gospod Geiser pred tridesetimi leti tudi bil, ter zemljevidi bližnje okolice in izletniški vodiči, v katerih so opisane geološke, podnebne, zgodovinske in druge značilnosti tega območja.

14

15

1. poglavje

Ticino v prazgodovini Prvi prebivalci

V zgodovinsko oddaljenih obdobjih geološkega starega in srednjega veka je bilo tudi območje današnjega kantona Ticino dolgo časa globoko pod morsko površino, ki se je raztezala med dvema prastarima kontinentoma na severu in jugu. V oceanu so nastali mogočni sloji sedimentnih kamnin, ki so se naložile na kristalno oceansko dno.

Ko pa so se deli te zemeljske skorje dvignili nad morsk gladino, so takoj nastopile naravne sile prepe-
revanja in erozije in pričele z oblikovanjem in odnaša-
njem materiala. Mraz in veter sta iz kamnitih masivov
ustvarila grebene in vrhove, voda in ledeniki pa so
se zagrizli v brazde in stesali prve doline. Pri tem ni
šlo za en sam kontinuiran proces, temveč za različna,
daljša in časovno nepovezana obdobja. To z lahkoto
prepoznamo po številnih vzporedno potekajočih tera-
sah vzdolž pobočij doline, ki so v preteklosti predsta-
vljale višje ležeča dolinska dna.

V glavnih dolinah je bila moč ledenikov veliko večja
kot v *stranskih dolinah*, zato so reke tukaj veliko globlje,
kot so njihovi pritoki. Rečna dna v stranskih dolinah
so se ohranila višje kot v glavnih dolinah in pritoki se
zato preko visokih stopnic izlivajo v osrednje reke. To
je razlaga za številne *slapove*, ki botrujejo divjemu in
romantičnemu značaju ticinske doline.

Veliko več vemo o ljudeh, ki so se v *železni dobi*
naselili v teh krajih (pribl. 800–858 pr. n. št.). Grobne
najdbe iz starejše železne dobe⁴, t. i. ligurske dobe, ter
krajevna in ledinska imena⁵ nakazujejo, da so tedaj
ticinsko območje naseljevali *Ligurijci*. Iz zgodovine je
znano, da so Ligurijci v zgodnjem starem veku poleg
današnje Ligurije poselili tudi doline zahodnih Alp,
kamor spada področje današnjega Ticina.

Omeniti pa je treba tudi številne podore, ki so se
zvrstili po umiku ledenikov, saj so bistveno prispe-
vali k izgledu številnih območij današnjega kantona
Ticino.

Izročilo pravi, da je moral Herkul nekoč svoje ljud-
stvo voditi čez Alpe v Španijo in naprej v Afriko. Pri
prehodu čez globoko zasnežene alpske prelaze je naj-
prej zaostala zadnja straža. Veliko vojakov je zmrz-
nilo, preživeli pa niso več uspeli dohiteti glavne kolo-
ne, ki je nadaljevala pot. Odločili so se, da ne gredo

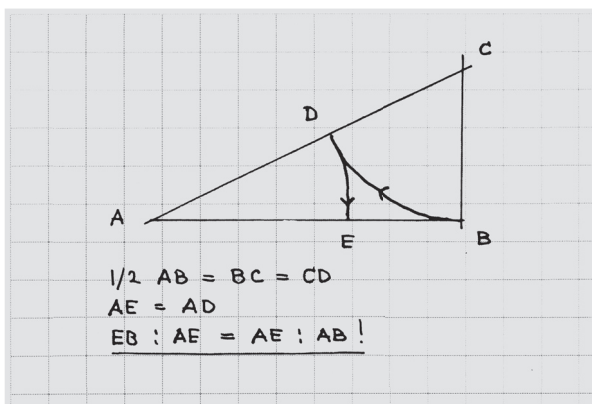
naprej, in se naselili na alpskem področju. Njihovo ime, »Lepontijci«, pomeni »tisti, ki so zaostali«. Da so Lepontijci, katerih ime se je sčasoma razširilo še na številna druga plemena, resnično poselili obe strani prelaza Gotthard, vemo iz zanesljivih virov, in sicer od rimskega naravoslovca Plinija starejšega (23–79 n. št.) in Julija Cezarja (100–144 pr. n. št.).

Mimogrede, ni res, da iz doline ni slišati hupanja, le poštnega avta ni blizu in človek pač pogreša trizvočno hupo in tudi tisti hrupni tovornjaki, ki v dolino prevažajo granit v kladah in ploščah, ne vozijo; ampak nad odsekom, kjer je cesta prekinjena, so še zmeraj motoristi.

Ravnokar je nekdo pohupal.

V leksikonu je razloženo, kako se nariše zlati rez s šestilom in kotomerom, in četudi v hiši ni šestila, gospod Geiser ve, kako si lahko pomaga: risalni žebliček, nanj pritrjena vrvica in svinčnik, ki ga priveže na drugi konec vrvice, lahko za silo nadomestijo šestilo. Gospod Geiser trenutno sicer ne potrebuje zlatega reza, a znanje pomirja.

$\frac{16}{17}$

Manjši udor zidu na vrtu (kamenje med solato) se čez noč ni povečal. Tudi do novega udara ni prišlo, kolikor lahko gospod Geiser vidi ob svitu, vsaj ne na njegovem delu zemljišča. Siva ilovica pod nezrelimi paradižniki se trdovratno sprijema na lopato. Tudi če gospod Geiser poskusi brez lopate, če kleči in poskuša z rokami odstraniti kamenje iz solate – solata je tako ali tako zanič – ter ponovno spraviti zid v red, zdaj ni pravi čas za to. To bo večdnevno opravilo. Že v eni uri je premočen do kože, kljub pelerini in klobuku.

Zvoka helikopterja ni slišati.

Če se je zrušil mali suhozid, ki ga je lastnoročno zgradil upokojenec, ki se je v življenju ukvarjal z marsičim, še ne pomeni, da bo začel drseti cel hrib. Verjetno je trenutno povsod naokrog veliko potočkov in ilovnatih grud, vedno je tako ob dolgotrajnem deževju. Verjetno se je tu in tam na strmini zrušilo kakšno drevo, stara smreka ali trhel kostanj; potem zdaj leži njegovo deblo z razpadlo krošnjo, obrnjeno navzdol proti strmini, črne korenine se stegujejo navzgor, v prazno, tla pa razkrivajo golo skalo, gnajs ali skrilavec, spet drugje laboro.

V noči na 30. september 1512 (ravno ko se je milanski vojvoda s Švicarji pogajal okoli predaje Lugana in Locarna) se je zrušil vrh gore Monte Crenone, ki se dviguje nad Biasco. Popolnoma nepričakovano je prišlo do podora v smeri doline Pontirone in kamniti plaz je pod seboj pokopal številne hiše s prebivalci vred, po drugi strani pobočja pa so se valile ogromne gmote grušča, ki je zasul vas Campo Bargigno v dolini Calenca.

Most v Ticinu, ki je bil uničen v tedanji katastrofi, so rekonstruirali šele tri stoletja pozneje (1812–1815). S točno določenega

kota »büzze« pri Biasci pogled ujame presenetljiv prizor vrha cerkvenega zvonika, ki molí iz kupa kamenja in bodičevja: to je zvonik cerkve v Loderiu. Ta nenavadna razvalina opominja na še eno veliko naravno nesrečo, ki se je številni še dandanes živo spominjajo, namreč na poplave iz leta 1868, ki so pokopale cerkev v Loderiu, uničile vse mostove v dolini Blenio in razširile grozo in strah v Malvaglii, Semioneju, Dongiu in posebej v Corzonesu. V noči na 27. september je silovita poplava nepričakovano preplavila Cumiasco, del občine Corzonesco, popolnoma opustošila vas in vzela osemnajst življenj. To je prebudilo sočutje vse Evrope, kjer so ljudje zaprepadeni poslušali poročila o grozni katastrofi, ki je prizadela Blenio, Levantino, Verzasco in Vallemaggio. Zbrali so kar dva milijona frankov pomoči. Papež Pij je prispeval več tisoč lir, cesar Napoleon dvajset tisoč frankov, nadvojvoda Badenski deset tisoč.

23. marca 1851, po tridnevnem neprekinjenem sneženju, se je z vrhov okoliških gora utrgalo več snežnih plazov, ki so se z veliko silo in po precej čudnih poteh valili v dolino proti nesrečni vasi in pod seboj pokopali devet domačij. Pri tem je umrlo 23 ljudi in poginilo več kot 300 glav živine. Ob teh dogodkih je Lavizzari zapisal: »Komaj so se stopile pogubne količine snega, ki so jim vzele črede, domove in družine, so preživeli že pogumno zidali in obnavljali domovanja v Cozzeri, enako, kot so prebivalci, ki jim je domove uničila žerjavica Vezuva, komajda počakali, da je pošast zaprla svoj žareči gobec, preden so začeli nemudoma razmišljati o obnavljanju vasi na še vroči lavi.«

Včeraj ponoči se je videlo nekaj zvezd, za par minut se je prikazala celo luna med potujočimi oblaki, prameni belkaste meglice so se podili nad dolino, mokre skale v višavah so se mestoma svetlikale kot alufolija in luna nad črnim gozdom se je zdela popolnoma posušena –

Danes spet škreblja.

Vsaj sneži ne.

Nahrbtnik stoji prislonjen v veži, usnjen nahrbtnik, ki ga je gospod Geiser pred leti kupil na Islandiji, vodoodporen je, in gospod Geiser je mislil prav na vse: potni list, obliži, žepna svetilka, rezervno perilo, instantni kakav, rezervne nogavice, jod, zvežčič s potovalnimi čeki, aspirin, miroton (proti srčnemu popuščanju), pa tudi kompas in povečevalno steklo, da bo lahko razbral zemljevid, carta nazionale della svizzera 1 : 25.000, foglio 1312 in 1311, čeprav se gospod Geiser zaveda, da bi bil beg čez gore (v Italijo) čista norost. Kot mladenič bi si to morda še upal. Tudi stara tovorna steza, ki vodi navzdol v sosednjo dolino in jo je gospod Geiser pred mnogimi leti enkrat že prehodil, je trenutno verjetno zasuta z gruščem in preplavljena s huddourniki, smrtno nevarna, v to ga ne bi bilo treba posebej prepričevati.

Danes je sreda.

Počitniški gost iz Nemčije, profesor astronomije, ve veliko o soncu in rad kaj razloži tudi laiku. Potem gospod Geiser pospravi skodelice, hvaležen za kratek obisk. Približno je razumel, kaj so to protuberance, ki mimogrede nimajo ničesar opraviti z vremenom na zemlji, in žena astronoma mu je prinesla poln lonc juhe, mineštre, za pogret. Pozneje vsaj ve, da ni zmešan: tudi drugim ljudem se zdi, da dežuje brez konca in kraja.

¹⁷ In potop je bil na zemlji štirideset dni. Vode so narasle in vzdignile ladjo, tako da je splavala nad zemljo. ¹⁸ Vode so se dvignile in zelo narasle na zemlji, ladja pa je plavala na vodi. ¹⁹ Vode so čedalje huje naraščale na zemlji in pokrile vse visoke gore, kar jih je pod vsem nebom. ²⁰ Vzdignile so se za petnajst komolcev nad vrhove in pokrile

gore.²¹ Tako je preminilo vse meso, ki se je gibalo po zemlji: ptice, živina, zveri in vsa drobna bitja, ki mrgolijo po zemlji, in vsi ljudje.²² Pomrlo je vse, kar je imelo v nosnicah diih življenja in je živelo na kopnem.²³ Iztrebil je s površja zemlje vse, kar živi: ljudi in živino, laznino in ptice neba; iztrebljeni so bili z zemlje. Ostali so samo Noe in tisti, ki so bili z njim v ladji.²⁴ Vode so naraščale na zemlji sto petdeset dni.

Gospod Geiser ne verjame v vesoljni potop.

Züriški župnik H. R. Schinz je že med septembrom 1770 in septembrom 1771 zapisal zanimiva opažanja: sončni dnevi v Locarnu: 204, v Zürichu: 61. Deževni dnevi v Locarnu: 60, v Zürichu: 109.

»Prednosti in lepote odmaknjenih mikroklim so tukaj združene v harmonično celoto, ki bi jo le stežka našli še kje drugje na našem koncu sveta.«

20
21

Locarno ima, kot že omenjeno, izvrstno podnebje. Če primerjamo letna povprečja, je z 11,6° Locarno najtoplejša švicarska meteorološka postaja.

Še pred kratkim, junija, je bilo brez oblaka, trava je bila suha in rumenkasta; ob šestih zjutraj, ko se je gospod Geiser spet enkrat preizkusil s koso, se sonca še ni videlo, le žarke na obsijanih vrhovih in grebenih gora, dolina pa je bila še v modrikasti senci; malo po sedmi pa se je kosa naenkrat zasvetlikala in postalo je vroče, dan je bil poln hlevskih muh, kuščarjev, metuljev, poletje kot le kdaj, bližanje poletne nevihte proti večeru, a nič dežja ali le nekaj kapljic, naslednje jutro spet modrina in sonce, beli kopaisti oblaki, suhi kot vata. Več tednov je bilo prepovedano

zalivanje vrtov, zemlja je postala siva in razpokana. Potoček, ki teče pod cerkvijo, je bil brez vode, prazna kamnita struga.

Izjemno visoke vode zaradi neprekinjenega deževja so zabeležili v letih 1764 (6,20 metra nad povprečjem), 1807, 1812, 1817, 1824, 1829, 1834, 1840, 1855, 1868 in 1907; najhujše poplave 19. stoletja so bile v letih 1807, 1829, 1834, 1840, in še posebej leta 1868 (3.–4. oktober, 7 metrov nad povprečjem).

Zgodovinar Raul poroča o poplavi v XII. stoletju (1177), ko se je nivo vode dvignil 10 metrov nad povprečje.

Svojčas je gospod Geiser vedel, kaj povzroča plimo in oseko, kako nastanejo vulkani, hribovja itn. Kdaj pa so se pojavili prvi sesalci? Namesto tega ve, koliko litrov kurilnega olja gre v cisterno in kdaj pelje prvi ter kdaj zadnji poštni avto – seveda v kolikor ni zapor na cesti. Kdaj se je pojavil človek in zakaj? Trias, jura, kreda itn., a koliko milijonov let so trajale posamezne geološke dobe?

V *triasu* so se med živalmi po številu in raznolikosti močno razširili amoniti in belemniti, pa dvoživke in še posebej plazilci, med slednjimi zelo velike vrste, kot so že dolgo izumrli dinosavri. Poleg tega so tu še manjše vrste sesalcev (gl. geološka doba trias) in ptičev (gl. geološka doba jura). Od *jure* naprej se kaže jasna delitev podnebnih pasov. Rastlinski svet se je razvijal hitreje od živalskega in je že v pozni dobi perma izkazoval značilnosti mezozoika. V *kredi* (gl. geološka doba kreda) so se nenadoma množično pojavili listavci. V pozni kredi se začne oblikovati današnja podoba kopnega, mezozojske geosinklinale pa nakazujejo nastanek alpskega gorovja, ki svoj dokončni razvoj doživi v **kenozoiku** (**neolitik**, gl. doba kenozoik). V terciarju (gl. poddoba terciar) se deblo sesalcev razvija v smeri raznolikosti, medtem ko številni plazilci, amoniti ipd.

izginejo. V mlajšem terciarju se izoblikujejo razmere, tudi podnebne, ki so že precej podobne današnjim, nato pa *kvartar* (gl. ledena doba) močno zaznamuje obsežna območja zemeljske površine. Po dosedanjih izsledkih se človek pojavi v pleistocenu (gl. starejša kamena doba); glede na geološko zgodovino zemlje je to obdobje holocena.

Gospodu Geiserju ne zadostuje, da v tej ali oni knjigi s kemičnim svinčnikom podčrta, kar si je vredno zapomniti; že čez eno uro se komaj še česa spomni; posebej imena in datumi se mu radi izmuznejo. Moral si bo na lističe lastnoročno izpisati vse, kar si želi zapomniti, in jih nato pritrčiti na steno, risalnih žebličkov je v hiši dovolj.

KAMBRIJ	100.000.000	LET
SILUR	70.000.000	
DEVON	80.000.000	
KARBON	75.000.000	
PERM	75.000.000	
TRIAS	80.000.000	
JURA	70.000.000	
KREDA	20.000.000	
TERCIAR	60.000.000	
KVARTAR	1.000.000	

Od pisem, ki jih je gospod Geiser napisal od nedelje do danes, sta dve že zastarali, saj je podatek o udoru pobočja napačen, tretje pismo, namenjeno hčerki v Baslu, pa bo izzvenelo trapasto, če bo jutri ali pojutrišnjem poštni avto

spet vozil, saj zvenijo v njem zapisani stavki kot zadnje sporočilo iz bivaka kapitana Roberta Scotta ...

... Saj zgolj dežuje.

Na voljo ima gledanje televizije, TELEVISIONE SVIZZERA ITALIANA, četudi je sprejem slab. V Londonu ravnokar igrajo tenis, na travi jasno odsevajo sence igralcev, potem, nenadoma, slika zamigota, in ko gospod Geiser obrača gumbe, nenadoma slika zdrсне z zaslona in ostane le še zvok, preglasni aplavz, medtem ko se slika počasi ali pa naglo premika gor in dol po zaslonu, dokler čezenj ne švigajo le še črne in bele črte.

V Londonu sije sonce.

Pravzaprav se kaj hudega ne more zgoditi, tudi če dežuje cele tedne, cele mesece; vas leži na hribu, voda odteka, sliši se, kako klokota okoli hiše.

Danes vsaj ni megleno –

Dolina se zdi neokrnjena.

Kuhalna plošča se noče zagreti –

Jezero rjave ilovnate barve, ki postopoma polni dolino, jezero brez imena, z gladino, ki iz dneva v dan in tudi ponoči narašča in se zлива z naraščajočimi jezeri drugih dolin, dokler niso Alpe le še arhipelag, skupina kamnitih otokov in ledenikov, ki se prevešajo v morje – kaj takega si ni mogoče zamisliti.